

**ОСОБЛИВОСТІ МУЗИЧНОГО ЖИТТЯ ТА МИСТЕЦЬКОГО ВИХОВАННЯ
МОЛОДІ ГАЛИЧИНИ НА ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ**

У статті досліджено музичне життя та виховання молоді в Галичині на початку ХХ століття на прикладі закладів освіти міста Стрия. Розглянуто діяльність філії Львівського вищого музичного інституту ім. М. Лисенка у Стрию, Польської нижчої музичної школи ім. Ф. Шопена, філії Львівської музичної консерваторії ім. К. Шимановського в Стрию, охарактеризовано їхні навчальні програми, статутні засади та інші особливості.

Ключові слова: культура, полікультурність, музикознавство, історія, музичне виховання, педагогіка, навчальні заклади, інституції, музична освіта, навчальні предмети, концерти.

О. М. КОРОЛЬ

**ОСОБЕННОСТИ МУЗЫКАЛЬНОЙ ЖИЗНИ И ХУДОЖЕСТВЕННОГО ВОСПИТАНИЯ
МОЛОДЕЖИ ГАЛИЧИНЫ В НАЧАЛЕ ХХ ВЕКА**

В статье исследованы музыкальная жизнь и воспитание молодежи в Галичине в начале ХХ века на примере учебных заведений города Стрия. Рассмотрена деятельность филиала Львовского высшего музыкального института им. М. Лисенко в Стрию, Польской низшей музыкальной школы им. Ф. Шопена, филиала Львовской музыкальной консерватории им. К. Шимановского в Стрию, охарактеризованы их учебные программы, уставные принципы и другие особенности.

Ключевые слова: культура, поликультурность, музыковедение, история, музыкальное воспитание, педагогика, учебные заведения, институции, образование, учебные предметы, концерты.

О.М. KOROL

**SPECIAL ASPECTS OF MUSICAL LIFE AND ARTISTIC EDUCATION OF YOUTH IN
GALICIA IN THE EARLY XX CENTURY**

This paper has investigated the musical life and education of youth in Galicia in the early twentieth century based on the example of educational establishments of Stryi city, which used to be one of the most active cities of that time in the promotion and development of national musical art in the multicultural environment.

There have also been considered the activity of such institutions as the branch of Lviv Higher Institute of Music named after M. Lysenko in Stryi, Polish Lower Music School named after F. Chopin, the branch of Lviv Music Conservatory named after K. Szymanowski in Stryi, as well as described their academic programs, statutory foundations etc.

The issues of general education and educational institutions in Stryi have always been highly valued, moreover within all ethnic groups. In the XX century Stryi District could boast of notable musical achievements in the field of vocal folk, professional performance and ethnographic research.

One of the centers of professional music of Stryi District became Higher Music Institute named after Mykola Lysenko, namely, its branch in Stryi (1913), which was located in Trybunalska Street in the building that was once owned by Dr. Eugene Olesnytskyi.

It is a known fact that the primary impulse for further development up to the level of the Higher Institute of Music named after M. Lysenko was a music school, founded in 1903 by A. Vahnynyn under the Lviv «Boyan». Since that year the Union of singers and music communities began its activity, and in 1907 it was renamed into the Music Society named after M. Lysenko and

both institutions (music school had already had the status of Higher Institute of Music named after M. Lysenko) operated concurrently.

Undoubtedly, the Stryi branch as an independent school and one of the strongest in terms of academic teaching staff, students, who were repeatedly invited to participate in major Lviv concerts of HSM named after M. Lysenko, took over all the best achievements of its parent institution and educated generation of professional musicians who went on with the development of music art not only in Galicia but also Ukraine.

Considering the activity of Polish schools of music in Stryi, the first thing to describe has been the basic principles of that educational system. The experience gained by Lviv Polish higher education institutions was applied in the corresponding establishments of Stanyslaviv, Ternopil, Kolomyia, Stryi and other cities.

In addition to the state music and educational institution in Stryi, there also operated the Lower Private Music School named after F. Chopin, whose headmistress was Wanda Glushkyevichuvna.

Since the Lower School of Music named after F. Chopin in Stryi was the first step in musical education for many students, the amount of subjects was, respectively, insignificant.

Thus, active and fruitful activity of Lviv Higher Institute of Music named after M. Lysenko and its branches, Conservatories of Galician (Polish) Musical Society, Conservatories named after K. Shymanovsky in Lviv, as well as Conservatories of Music and Drama Society named after S. Monyushka in Stanyslaviv and branches, contributed to the rise of musical culture in Galicia. Over a long period of activity the educators of solo classes, choral singing and conducting have prepared a large number of skilled personnel, whose work in educational institutions, choirs, and societies intensified the development of higher music education in the region. Intensive participation of teachers and students in the concert life in Lviv and other cities brought in its own stream into a broad flow of artistic processes of the whole Galician province.

Key words: *culture, multiculturalism, musicology, history, musical upbringing, teaching, educational establishments, institutions, musical education, academic subjects, concerts.*

Дослідження музичної культури поліетнічного середовища як складової загально-історичного процесу належить до пріоритетних напрямів сучасної гуманітарної науки. Метою звернення до цієї проблематики є залучення культурних цінностей минулого до актуальних культурологічних проблем сучасності через вивчення музично-історичної спадщини.

В останні роки помітнішою стала кількість опублікованих праць – як окремих видань, так і розвідок у місцевій пресі. Ці дослідження належать перу науковців, зокрема, істориків, культурологів, етнографів – Я. Ісаєвича [8], Ю. Бородавки [4], Г. Пуги [16] та інших.

Разом з тим дослідження, присвяченого українській музичній культурі міста Стрия і регіону Стрийщини, досі не було зроблено. Відсутність спеціальних музично-краєзнавчих праць з обраної теми і виявила необхідність дослідження української музичної культури цього етнічного регіону.

У наведених вище етнографічних та культурознавчих працях є згадки про заклади освіти, однак не вказано ні предметів, які вивчались, ні прізвищ викладачів, зокрема вчителів музики. В цей же час у наукових дослідженнях хоча б сусідньої з нами Польщі питанню історії регіонального музичного виховання присвячені багато дисертацій, монографій, наукових статей. Тут слід відзначити таких польських науковців, як М. Качмаркевіч [21], М. Фуяк [20], М. Пломєньські [24] та інших.

Мета статті – визначити особливості розвитку культурно-мистецьких процесів Галичини на локальному прикладі регіону Стрийщини, заповнити існуючу прогалину в українському музичному краєзнавстві.

Питання загальної освіченості та навчальних закладів у Стрию завжди ставились на високому рівні, причому в усіх етнографічних групах. У ХХ століття Стрийщина входить із помітними музичними надбаннями в галузі вокального народного, професійного виконавства та етнографічних досліджень.

Одним із центрів професійної музики Стрийщини стає Вищий музичний інститут ім. Миколи Лисенка, а саме філія в Стрию (1913), яка знаходилася на вул. Трибунальській, у будинку, що був колись власністю доктора Євгена Олесницького.

Як відомо, першопоштовхом для майбутнього розвитку аж до рівня Вищого музичного інституту ім. М. Лисенка була музична школа, заснована у 1903-му році А. Вахнянином при Львівському «Бояні». З того ж року почав діяти Союз співацьких і музичних товариств, у 1907 році переіменований у Музичне товариство ім. М. Лисенка, й обидві ці інституції – музична школа уже в статусі Вищого музичного інституту ім. М. Лисенка – діяли паралельно [5]1912 році до Статуту Музичного товариства ім. М. Лисенка у Львові, за поданою раніше пропозицією директора А. Вахнянина, було внесено §7 про «Створення філій товариства, яких виділи мали б піклуватися також музичними школами, устроєними на основі програми В. Музичного інституту» [7]. З 1913 року почали утворюватися філії ЛВМІ ім. М. Лисенка у містах та містечках Галичини, а їхніми організаторами після Першої світової війни були композитори Станіслав Людкевич та Василь Барвінський.

Спочатку філії інституту не були залежними від ВМІ у Львові й організовувались відповідно до конкретних локальних умов у певній місцевості, враховуючи склад місцевих музичних сил, наявність викладачів музики, музичного інструментарію, відповідного приміщення тощо [2, с. 31–32]. Ці інституції працювали за розрізненими програмами, тому в 1924–1925 рр. за ініціативою і домаганням самих же філій проведено централізацію через утворення центральної дирекції, відповідно й інспекторату для усіх музичних інститутів та для «поодиноких клас», утворених у різних містах краю. Діяльним інспектором став Станіслав Людкевич. Було зуніфіковано програму і план навчання. Ця централізація, хоч і проіснувала 10 років, все ж ніде не була формально зафіксована, в тому числі й у Статуті Товариства. Згадки про це знаходимо лише у тогочасній музикознавчій періодиці [13, с. 94–96].

Першим директором школи був Євген Форостина. Членами Правління музичного товариства, адміністративного апарату новоствореної школи були: голова – Володимир Котович, о. Йосиф Савицький, о. Микола Ліщинський, Микола Пристай та інші. Стрийська філія на початку своєї діяльності була досить обмежена у засобах. Спочатку інститут мав одне старе фортепіано для занять, викладачі працювали без оплати.

Кілька років праці, зростаюча кількість студентів (елевів), поповнення професорсько-викладацького складу новими силами випускників, які здобули високу освіту в Празькій та Віденській академіях, підняли Музичний інститут на вищу сходинку мистецтва й професіоналізму.

Школа швидко розвивалася. Це сприяло тому, що на навчання зголосилась чимала кількість поляків та євреїв, не зважаючи на те, що в Стрию вже діяли професійні музичні заклади такого плану – це філія Львівської музичної консерваторії ім. Кароля Шимановського та нижча музична школа ім. Ф. Шопена. На вибір однозначно впливали кадровий склад та рівень викладання. Не менш важливою була і досить помірною оплатою порівняно з іншими закладами навчання.

Після кількарічної перерви під час війни робота Стрийської філії інституту була відновлена в 1923 р. Наприкінці 20-их рр. інститут у Стрию був одним з кращих з огляду на навчальний рівень, професорсько-викладацький склад та кількість учнів [10, с. 92–97].

У 1930 році для громадськості Стрия було проведено концерт учнів старших класів. Щороку у філіях ЛВМІ ім. М. Лисенка відбувалися концерти, організовані силами учнів навчальних закладів. Найкращих із них відбирали для концертних виступів у Львові наприкінці семестру чи навчального року.

Охарактеризовані збірні пописи, які влаштовував музичний інститут, згодом стали проводитись по черзі в інших більших містах Галичини – Станіславі, Тернополі, Перемишлі та Стрию для того, щоб виконавці зустрічались не тільки між собою, але щоб і громадянство познайомилось з надбаннями творчої молоді.

1931 року посаду директора Стрийської філії інституту займає відомий музикознавець, композитор Зиновій Лисько, який попри адміністративне навантаження активно залучався до всіх сфер культурно-просвітницького життя Стрия та Стрийщини.

У 1932 р. розпочав свою педагогічну та виконавську діяльність у Львові (і одночасно в Стрию) молодий, талановитий піаніст-віртуоз Роман Савицький (1907–1960), учень Василя Барвінського.

Філія ЛВМІ ім. М. Лисенка продовжувала функціонувати і під час першої більшовицької окупації.

Значна частина молоді Стрийщини, здебільшого самого міста була охоплена діяльністю Стрийської філії ЛВМІ ім. М. Лисенка. Велика кількість концертів, різноманітних музичних акцій у цей період відповідала зростаючим духовно-культурним потребам населення краю [1, с. 55–56].

З самого початку структура ЛВМІ ім. М. Лисенка була зорієнтована на консерваторії західноєвропейського типу. Вона була розділена на три рівні – нижчий (4 класи), середній (4 класи) та вищий (2 класи). Отже, тут могли навчатися діти від десяти років з певною музичною підготовкою, а також дорослі. Універсальність системи постійно доповнювалась нововведеннями педагогів – випускників вищих музичних інституцій Відня, Берліна, Праги. Час від часу запрошувалися викладачі польських консерваторій Львова для читання окремих курсів. Безперечно, стрийська філія як самостійна школа і одна з найсильніших з огляду професорсько-викладацького складу, учнів, що неодноразово запрошувалися до участі у відповідальних Львівських концертах ВМІ ім. М. Лисенка, переймала всі найкращі напрацювання від материнської інституції та виховувала покоління професійних музикантів, що продовжили справу розвитку музичного мистецтва не лише Галичини, але й України.

Розглядаючи діяльність польських музичних навчальних закладів у Стрию, найперше охарактеризуємо основні засади цієї педагогічної системи. Нагромаджений досвід львівських польських вищих навчальних закладів використовували у відповідних навчальних закладах Станиславова, Тернополя, Коломиї, Стрия та інших міст.

Серед польських вищих музичних навчальних закладів Галичини найбільшим авторитетом у місцевого населення користувалися вже згадана раніше консерваторія Галицького (з 1919 року – Польського) музичного товариства (ГМТ–ПМТ), приватний навчальний заклад – Музичний інститут А. Нементовської (з 1931 року – консерваторія імені К. Шимановського) у Львові та консерваторія Музично-драматичного товариства імені С. Монюшка у Станиславові. [9]

Найздібніші вихованці приватних музичних шкіл та шкіл музичних товариств продовжували навчання у вищих навчальних закладах, зокрема консерваторії ГМТ, яка виникла на базі музичного інституту й проіснувала аж до 1939 року. У цьому вищому освітньому закладі здійснювали підготовку музикантів з максимальної кількості спеціальностей (14), у кінці XIX ст. у консерваторії ГМТ проводилось навчання із сольного та хорового співу, фортепіано, органа, трьох струнних і чотирьох духових інструментів, музичної педагогіки, теорії музики, композиції.

Своєрідною була організація праці у КГМТ–ПМТ. Так, впродовж перших двох десятиріч діяльності вузу поділу на курси не було, згодом ввели нижчий і вищий, а ще пізніше — підготовчий та середній курси. Як і в ВМІ ім. М. Лисенка, нововведення у навчальному процесі належать до 10-х років XX ст. – впроваджується концертний курс для скрипалів, а в 30-і рр. після вищого – дипломний курс з усіх спеціальностей.

Від обраних учнями спеціальностей залежали і терміни навчання, які змінювались у процесі розвитку самого навчального закладу. Наприклад, вивчення сольного та хорового співу у 30-х рр. XX ст. тривало 8 років. За цей час учні повинні були оволодіти знаннями, передбаченими програмними вимогами, одночасно надавалась можливість при необхідності ще раз пройти курс року чи деякої її частини. Більшість вихованців консерваторії поєднували навчання музики з навчанням у загальноосвітніх школах і вищих навчальних закладах.

Вперше навчальний план і програми, які передбачали диференційований підхід до різних спеціальностей, були розроблені у 1889 році. Згідно з ними, від учнів відділу сольного та хорового співу вимагалось вивчення теорії музики, гармонії, історії музики, загального фортепіано, естетики музики.

Навчальний план, прийнятий у 1911 році, розширив коло дисциплін. Так, передбачалося вивчення поліфонії, збільшився обсяг вивчення гармонії, введено вивчення музичних форм, «енциклопедії» (загальні відомості про музичні форми, інструменти, термінологію, поліфонію) та «практичного курсу», тобто спів учнями творів композиторів різних епох і творчих напрямів усіх жанрів та форм, знайомство з їхнім змістом, формою, вивчення їхньої гармонічної мови.

На початку ХХ ст. у зв'язку з посиленням польських національних тенденцій учнівський репертуар збагачується творами польських композиторів [18].

Одна з особливостей, яка характеризує діяльність КГМТ–ПТМ, полягає в поєднанні на педагогічній ниві різноманітних ідейно-художніх, творчо-естетичних, виконавсько-інтерпретаційних та інших концепцій і принципів, яких дотримувались педагоги – вихованці різних європейських шкіл. Як зазначає музикознавець Л. Мазепа, «їх синтез давав результат своєрідності, позитивний кінцевий ефект» [14].

Серед диригентів, які закінчили консерваторію Галицького (Польського) музичного товариства і своєю діяльністю сприяли активізації українського музичного життя Галичини, варто виокремити імена Василя Безкоровайного (1880–1966), Антона Рудницького (1902–1975), Богдана Сарамаци (1905–1975), Євгена Форостини (1883–1951), який активізував мистецько-культурне життя Стрия.

Таким чином, незважаючи на те, що в консерваторії навчався незначний відсоток українців, все ж таки тривала діяльність цього навчального закладу позитивно вплинула на розвиток музичного мистецтва в Галичині.

Свою лепту в розвиток української скрипкової культури вніс і заснований в 1902 році приватний навчальний заклад – Львівський музичний інститут (ЛМІ). Власницею інституту була Анна Нементовська, а співзасновницею – Марія Велешукова [17]. В 1931 році Львівський музичний інститут був перейменований у Львівську консерваторію імені К. Шимановського (ЛКШ) [24].

Львівський музичний інститут А. Нементовської належав до музичних навчальних закладів вищого ступеня та мав філії в Тернополі, Станиславові, Дрогобичі, Коломиї (з 1910 року), Самборі (з 1927 р.), Ходорові (з 1930 р.) та Стрию.

Як і в основній інституції, у Стрийській філії ЛМІ–ЛКШ, відкритій 1910 року, навчальний процес поділявся на кілька етапів. Крім нижчого, середнього і вищого курсів, існували елементарний, або підготовчий, концертний. Термін навчання залежав від спеціальності, зокрема сольного та хорового співу навчали протягом восьми років.

Так само, як в КГМ–ПМТ, у консерваторії та філіях імені К. Шимановського проводилися вступні, піврічні, річні та випускні іспити. Упродовж навчального року в ЛМІ–ЛКШ систематично влаштовувались публічні показові виступи учнів. Викладацький та учнівський склади консерваторії брали участь у різноманітних музичних вечорах та лекціях-концертах. У весь період діяльності Львівського музичного інституту імені А. Нементовської за результатами педагогічної і творчої роботи в класах сольного та хорового співу особливо відзначилися З. Козловська (1902–1905), Марія Павликів-Новаківська (1911–1912), Олександр Оконський (1911–1912), Гелена Мойсейович (1920–1922), Олександр Нижанківський (1920–1924), Чеслав Заремба (1929–1930), Лідія Улуханова (1934–1939), Адам Дідур (1936–1938), Володимир Качмар (1938–1939). Серед диригентів особливо виділявся К. Арбатівський (1928–1929). Як бачимо, до викладацького складу входили представники різних націй, які працювали й в українських музичних закладах, і кожен привносив у навчання учнів особливості своєї національної школи, що в цілому давало позитивні результати.

У Стрию, окрім державного музично-освітнього закладу, діяла ще й нижча приватна музична школа ім. Ф. Шопена, директрисою якої була Ванда Глушківська (Wanda Głuszkiewiczówna). Вивчаючи перелік предметів у табелях та відмітки у графах навпроти них, можемо простежити за тим, які дисципліни були рекомендованими до вивчення, а які саме вивчались. Оскільки нижча музична школа ім. Ф. Шопена в Стрию була для багатьох учнів першою сходинкою до музичного виховання, відповідно й обсяг предметів був незначним: гра на фортепіано; гра на скрипці; сольний спів; сольфеджіо і музичний диктант; основи музики; історія музики.

Із шести вищезазначених дисциплін на першому і другому році навчання викладалась тільки одна – гра на фортепіано.

Таким чином, активна і плідна діяльність Львівського вищого музичного інституту ім. М. Лисенка та його філій, консерваторії Галицького (Польського) музичного товариства, консерваторії імені К. Шимановського у Львові, а також консерваторії Музично-драматичного товариства імені С. Монюшка у Станіславові та філіях сприяла піднесенню музичної культури Галичини. За тривалий період діяльності педагога класів сольного, хорового співу та диригування підготували велику кількість кваліфікованих кадрів, які своєю працею в навчально-виховних закладах, хорах, товариствах значно активізували процес розвитку вищої музичної освіти в регіоні. Інтенсивна участь педагогів та учнів у концертному житті Львова та інших міст та містечок внесла свій струмінь у широкий потік мистецьких процесів усього Галицького краю.

ЛІТЕРАТУРА

1. Барвінський В. Пописи учнів з філій / В. Барвінський // Українська музика. – 1937. – №4. – С. 55–56.
2. Білинська М. Глава літопису (Музична культура Львова) / М. Білинська // Музика. – К., 1977. – № 5. – С. 31–32.
3. Бобикевич-Нижанківська О. Спомини з моїх років / О. Бобикевич-Нижанківська // Бобикевич О. Твори. – Львів : Каменяр, 2000. – 214 с.
4. Бородавка Ю. В своїй хаті своя й правда, і сила, і воля. Розповідь про Народний дім / Ю. Бородавка // Хвилі Стрия: Сторінки з історії культури та національно-визвольного руху; Сучасне літературно-мистецьке життя. – Стрий : Щедрик, 1995. – С. 51–57.
5. Вахнянин Б. Вржіння з дорічного попису руської консерваторії музичної ім. Николи Лисенка з 25 червня 1908 року / Б. Вахнянин // Діло. – 1908. – Ч. 85.
6. Діло. – Львів, 1896. – Ч. 11.
7. Звіт із діяльності ВМІ і його філій (1929-1930) // Музичний Вістник. – Львів : Товариство ім. М. Лисенка. – 1930. – Ч. 1.
8. Ісаєвич Я. Дзвони віків. Сторінки історії Стрия / Я. Ісаєвич // Хвилі Стрия: Сторінки з історії культури та національно-визвольного руху; Сучасне літературно-мистецьке життя. – Стрий : Щедрик, 1995. – С. 12–31.
9. Король О. М. Музичне життя в полікультурному середовищі м. Стрия та регіону Стрийщини (друга половина XIX століття – 1939 р.). Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства / Оксана Миколаївна Король. – Львів : Друкарня ПП «Арал», 2007. – 20 с.
10. Король О. Музичне виховання молоді у спеціальних навчальних закладах Галичини на початку XX ст. (на прикладі філії ЛВМІ ім. М. Лисенка у Стрию) / Оксана Король // Молодь і ринок. – 2004. – № 1 (7). – С. 92–97.
11. Кошиць О. Спогади / О. Кошиць. – К. : Рада, 1995. – 387 с.
12. Кравців М. Вклад Стрийщини у розвиток української музики / М. Кравців // Стрийщина: Історично-мемуарний збірник. – Том II. – Нью-Йорк, 1990. – С. 221–255.
13. Людкевич С. Музичний Інститут імені Миколи Лисенка / С. Людкевич // Українська музика. – 1937. – № 7. – С. 94–97.
14. Мазепа Л. Шлях до Музичної академії у Львові: у двох томах. – Том. 1 / Л. Мазепа, Т. Мазепа. – Львів : СПОЛОМ, 2003. – 288 с.
15. Мазепа Л. Сторінки музичного минулого Львова (з неопублікованого) / Л. Мазепа. – Львів : Сполом, 2001. – 280 с.
16. Пуга Г. Стрийський замок. Спроба наукового дослідження / Г. Пуга // Хвилі Стрия: Сторінки з історії культури та національно-визвольного руху; Сучасне літературно-мистецьке життя. – Стрий : Щедрик, 1995. – С. 47–50.

17. Сторінки історії Львівської державної музичної академії ім. М. В. Лисенка. – Львів: СПОЛОМ, 2003. – 256 с.
18. Центральний державний історичний архів в м. Львів (ЦДІАЛ). – Ф. 327, оп. 1, скр. 2, арк. 82.
19. ЦДІАЛ. – Ф. 835, оп. 1, скр. 958, арк. 54.
20. Fajak M. Szkolnictwo muzyczne Przemysla na przełomie XIX i XX wieku / M. Fajak. – Kielce, 1988. – 125 s.
21. Kaczmarkiewicz M. Nauka a kultura muzyczna w badaniach z zakresu wychowania muzycznego / M. Kaczmarkiewicz // Z teorii i praktyki wychowania muzycznego. – Katowice : Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 1997. – S. 33–42.
22. Kurier Stanislawowski. – Stanisławów, 1928. – Nr. 416.
23. Mazepa L. Szkolnictwo muzyczne Lwowa w okresie austriackim (1772–1918) / L. Mazepa // Musika Galiciana: kultura muzyczna Galicji w kontekście stosunków polsko-ukraińskich (od doby państwowej-księżęcej do roku 1945): Materiały Sesji Naukowej. – Rzeszów, 1997. – T. I. – S. 81–102.
24. Płomieński M. Uwagi do integracji w wychowaniu muzycznym / M. Płomieński // Z teorii i praktyki wychowania muzycznego. – Katowice : Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 1997. – S. 98–105.

УДК 78.07:37.01

С. І. САЛІЙ
В. С. САЛІЙ

ЕЛЕМЕНТИ МУЗИЧНО-ТЕАТРАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ЕСТЕТИЧНОМУ ВИХОВАННІ ПІДЛІТКІВ

У статті висвітлено елементи музично-театральної діяльності в естетичному вихованні підлітків. На основі вивчення широкого кола наукових поглядів і тверджень з мистецтвознавства, психології та педагогіки визначено ряд функцій музично-театральної діяльності в естетичному вихованні підлітків.

Ключові слова: музично-театральна діяльність, естетичне виховання, підлітки, суспільне середовище, діти.

С. І. САЛІЙ
В. С. САЛІЙ

ЕЛЕМЕНТЫ МУЗЫКАЛЬНО-ТЕАТРАЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В ЭСТЕТИЧЕСКОМ ВОСПИТАНИИ ПОДРОСТКОВ

В статье раскрыты элементы музыкально-театральной деятельности в эстетическом воспитании подростков. На основании изучения большого круга научных взглядов и утверждений по искусствоведению, психологии и педагогике определено ряд функций музыкально-театральной деятельности в эстетическом воспитании подростков.

Ключевые слова: музыкально-театральная деятельность, эстетическое воспитание, подростки, общественная среда, дети.